

USTANOVA
PETRA PAVLA GLAVARJA

Zajčeva cesta 23
1218 Komenda

Transakcijski račun: SI56 6100 0001 6941 882
Davčna št.: 86964151 Matična št.: 1504851000
Šifra dejavnosti: 94.999

info@uppg.si

www.uppg.si

Ustanova Petra Pavla Glavarja

Ustanova Petra Pavla Glavarja

u_p_p_g

Vzgoja sadik na omejenem prostoru

Vzgoja sadik zelenjave je ena izmed najpomembnejših pridelovalnih faz vsakega vrtnarjenja, ne glede na to, ali imamo velik vrt, rastlinjak ali zgolj okensko polico v stanovanju. Dobro vzgojena sadika pomeni dober začetek vrtnarske sezone za vsakega vrtnarja.

Pri vzgoji sadik na omejenem prostoru se najpogosteje srečujemo z domačimi razmerami, kot so okenske police, zastekljeni balkoni ali manjše terase. V takšnih razmerah običajno sejemo toplotno zahtevne rastline, kot so paprika, čili, feferoni in paradižnik, pogosto že v februarju. Takrat so pogoji zahtevni predvsem zaradi pomanjkanja svetlobe (kratki dnevi) in velikih temperaturnih nihanj (dan - noč), zato je še posebej pomembno, da razumemo osnovne zakonitosti rasti rastlin in se jih dosledno držimo.

Pri ljubiteljski pridelavi sadik gre navadno za manjše število rastlin, namenjenih lastni uporabi ali izmenjavi s sosedi in prijatelji. To se precej razlikuje od profesionalne pridelave, kjer sadike vzgajajo v velikih gojitvenih ploščah za prodajo ali za obsežne nasade. Kljub temu pa so osnovna pravila pri obeh pristopih enaka, razlika je predvsem v obsegu in opreми.

Setev in začetna rast sadik

Slika 1 Setvenica z mladimi rastlinami paprike, Foto Igor Škerbot

Za omejen prostor so zelo primerne setvenice, v katere sejemo več semen na majhni površini. Tako lahko na nekaj kvadratnih decimetrih vzgojimo veliko število mladih rastlin. Ko te razvijejo klične liste in začnejo oblikovati prve prave liste, sledi pikiranje oziroma presajanje v večje lončke ali sadilne celice. Ta korak je ključen, saj rastline v setvenici hitro ostanejo brez prostora, korenine se prepletejo in rast zastane.

Cilj dobre vzgoje sadik je hiter in enakomeren vznik ter kompaktna rast. Rastline ne smejo biti izdolžene, steblo

mora biti čvrsto, razdalja med koreninskim vratom in prvimi listi pa kratka. Prav zato ima svetloba izjemno pomembno vlogo, saj njeno pomanjkanje policah je priporočljivo, da platoje vsakodnevno obračamo, da rastline ne rastejo enostransko proti steklu.

Veliko ljubiteljskih vrtnarjev uporablja reciklirane lončke, na primer od jogurtov ali skute, kar je povsem sprejemljivo, če zagotovimo ustrezno drenažo. Pomembno je, da se ob setvi

USTANOVA
PETRA PAVLA GLAVARJA

Zajčeva cesta 23
1218 Komenda

UstanovaPetraPavlaGlavarja

Transakcijski račun: SI56 6100 0001 6941 882
Davčna št.: 86964151 Matična št.: 1504851000
Šifra dejavnosti: 94.999

info@uppg.si

www.uppg.si

Ustanova Petra Pavla Glavarja u_p_p_g

zavedamo, da bo večina semen vzkalila in da bodo rastline potrebovale dovolj prostora za nadaljnjo rast. Setev mora biti časovno premišljena in prilagojena posamezni vrsti zelenjave.

Pikiranje, substrat in nega mladih rastlin

Slika 2 Gojitvene plošče pri vzgoji plodov na okenski polici, Foto Igor Škerbot

Pri globini setve velja osnovno pravilo, da seme posejemo približno dva- do trikrat globlje, kot je debelo. Drobna semena, kot so semena paprike ali solate, potrebujejo zelo plitvo setev, večja semena, na primer buče ali kumare, pa nekoliko globlje. Ključno je, da so semena v stiku z vlažnim in toplim substratom, ki se ne sme izsušiti, hkrati pa ne sme biti preveč moker.

Zelo pomemben del vzgoje sadik je pikiranje. Rastline

moramo presajati nežno in previdno, pri tem pa se izogibamo stiskanju stebela. Najbolje je, da rastlino primemo za liste in jo iz substrata odstranimo skupaj z manjšo grudo zemlje. Presajamo vedno v substrat sobne temperature, saj presajanje v hladen substrat povzroči šok, ki lahko močno zavre rast ali celo povzroči propad sadike.

Pri presajanju takojšnje dognojevanje ni potrebno, saj večina kakovostnih substratov vsebuje dovolj hranil za začetno rast. Šele po približno desetih dneh, ko opazimo, da so se sadike dobro ukoreninile in nadaljujejo z rastjo, lahko razmislimo o blagem dognojevanju, predvsem s fosforjem, ki spodbuja rast in razvoj korenin.

Substrat mora biti rahel, zračen in sposoben zadrževati vlago, ne da bi postal razmočen. V prihodnje bo vedno več poudarka na zmanjševanju uporabe šote, saj gre za omejen naravni vir. Zato se vse pogosteje uporabljajo nadomestni materiali, ki prav tako dobro vežejo vodo in izboljšujejo strukturo substrata (npr. kokosova vlakna).

Kakovostna sadika kot temelj uspešnega vrta

Pri doma pripravljenih substratih je potrebna dodatna previdnost, saj lahko vsebujejo škodljive organizme, ličinke hroščev ali jajčeca polžev, ki lahko mlade rastline uničijo že kmalu po vzniku.

USTANOVA
PETRA PAVLA GLAVARJA

Zajčeva cesta 23
1218 Komenda

Transakcijski račun: SI56 6100 0001 6941 882
Davčna št.: 86964151 Matična št.: 1504851000
Šifra dejavnosti: 94.999

info@uppg.si

www.uppg.si

UstanovaPetraPavlaGlavarja

Ustanova Petra Pavla Glavarja

u_p_p_g

Slika 3 Čvrsto razvite sadike treh različnih sort paradižnika, Foto Igor Škerbot

Pomembno je tudi pravilno polnjenje sadilnih celic, saj preveč zbita tla ovirajo rast korenin, preveč rahla pa se po zalivanju posedajo in semena potegnejo pregloboko.

Temelj vsake dobre sadike je kakovostno seme. Semena morajo biti kaljiva, nepoškodovana in sortno čista. Kalček v prvih fazah rasti črpa energijo iz zalog v semenu, šele kasneje prevzamejo to vlogo

oblikovane korenine. Zato je pomembno, da seme vsebuje dovolj hranil, da rastlina hitro in enakomerno vznikne.

Sadике poleg vode in ustreznega substrata nujno potrebujejo tudi primerno toploto. Vsaka rastlinska vrsta ima svoje zahteve, zato je pomembno, da jih upoštevamo že v fazi vzgoje. Pred presajanjem na stalno mesto je nujno tudi utrjevanje sadik, s katerim jih postopno privajamo na zunanje razmere.

Kakovostna sadika je čvrsta, kompaktna in ima dobro razvito koreninsko grudo z množico belih, mladih korenin. Takšna sadika se po presajanju hitro vraste in nadaljuje z rastjo brez večjega presaditvenega šoka. Vzgoja sadik na omejenem prostoru tako ni ovira, temveč priložnost, da z znanjem in pozornostjo ustvarimo trdne temelje za zdrav in bogat samooskrbni vrt.

Povzel Anton Jagodic po predavanju g. Igorja Škerbota, KGZS Zavod Celje, izvedenem v organizaciji UPPG, januar 2026.